

RESURGIMENT



Setembre, 1917

30 centaus

— INSTITUT MUSICAL —
FONTOVA

Fundat el 15 d'abril de 1904

—

Subvencionat pel Govern Nacional

DIPLOMA D'HONOR
i DUES MEDALLES D'OR
EN LA EXPOSICIO UNIVERSAL DE GANTE (BELGICA)

El més important de la República per sa excel·lent re-
glamentació i eficaç ensenyança musical moderna i el més
acreditat per sa administració model.

CONRAD FONTOVA - LLEÓ FONTOVA

Directors Tècnics

JOAN B. LLONCH

Director-Gerent

o o o

CARRER CALLAO, 511, "Secció Central"

Unió Telefónica, 438, Llibertat

Carrer Independencia, 2909

"Secció Sur"

Carrer Rivadavia, 6887

"Secció Flores"

Carrer Echeverría, 2228

"Secció Belgrano"

Exàmens generals per boles numerades



20 sucursals a províncies

RESURGIMENT

Any II

Buenos Aires, setembre de 1917

Núm. 14

COMMEMORACIÓ AMB VILIPENDI, ENCARA ?

1714 - 1917

La significació de la data que senyala l'onze de setembre, és de dolor intens per Catalunya, perquè en tal li foren llevades les minces prerrogatives estatals que servava del temps de la seva grandesa: d'aquell temps que la Nació Catalana, mestreja absoluta del seu patrimoni, es governava, lliure de poders estrangers, agermanada al món pels vincles de solidaritat humana que uneixen als pobles lliures. No-res-menys aquesta data abraça, a mesura que els anys transcorren, és, per a nosaltres, catalans, una terrible acusació que no podem el·ludir perquè la rojor que ens puja al rostre, al sentir-la, palesa d'una façó notòria la vergonya del nostre manament.

Oh, si, germans de pàtria: confessem el pecat comès de no haver sabut venjar Catalunya al recordar les proeses que per a salvar-la de la caiguda fatal realitzaren, amb heroisme suprem, el comandant dels exèrcits catalans general Villarroel, el conceller en cap de la ciutat de Barcelona, Rajel Casanova, el comte de Placència, en Dalmau, en Feliu de la Penya i mants altres catalans que al front dels soldats de Catalunya vessaren la sang llur per la independència de la pàtria. Confessem, avergonyits i tot, que no hem sabut glorificar llurs gestes d'abnegació i de sacrifici, perquè altrement Catalunya no seria, encara, un poble aplanat pel pes brutal d'un estat dominador, sinó que romandria assentada, gloriósament, en el tron que li pertoca ocupar en el cenacle universal de nacions lliures.

Es cert que en aquests temps d'ara un fríament redemptor s'ens ha arrapat a l'ànima i tot el nostre ésser sent la fretura d'halenar els vents de lliberació que omplen els espais d'Europa i que nosaltres pressentim i anhelem i voldríem abreuçar per Catalunya, amb les proeses que engendra el nostre pit de joves, llençant-nos com una allau, a la revolta, per tal de satisfer les nostres justíssimes aspiracions. És evident, si, i pot-ser esclatarà aviat el que avui és sols pruitja vehement del nostre poble anhelós; però nosaltres, repetim-ho, impacients i frisosos, considerem la nostra passivitat secular com a símptoma de feblesa i de servilisme, afebliment i servitut que no escauen a l'honrosa tradició de la raça almogàvera, i és per això que voldríem abreuçar les jornades bèl·liques reivindicadores dels nostres drets nacionals incontrovertibles: per a esborrar la tara que plana damunt les actuals generacions; per a demostrar la força prepotent de la raça que sab, quan arriba l'hora, mostrar-se amb l'altiveza pròpia dels que la raó els és companyona; que sab fer sentir el pes feixuc del braç justicier i que els se-

gles d'esclavatge no arriben a ofegar de les nacionalitats sotmeses l'ànima que les sosté sempre amb l'esperança d'un adveniment gloriós que'ls hi retorni els drets polítics que'ls hi arrabacà la força.

Catalans: No'l commemorem més l'onze de setembre de 1714 en tant la pàtria senti com llamborda aplanadora el pes de l'esclavatge. No volgum sentir l'escalfor de la vergonya al rostre i la cremor a l'ànima. Donem una treva

als llaments del nostre cor. Fem promesa votiva de no commemorar-lo junyits a l'estat, que és causa de tal commemoració i, ensems, prometem també, ben recollits en nosaltres mateixos, oint el clam imperatiu de la concòrdia, ajudar amb totes les nostres forces oferint-les volenterosament en holocaust a la llibertat de la pàtria, a la total reintegració de les seves llibertats a la Nació Catalana.

Sols així ens farem dignes de commemorar la gesta luctuosa i sense vilipendi, i de glorificar als marbres que moriren defensant la Independència de Catalunya.

EL CATALANISME I LA HISTORIA DE CATALUNYA

Certa actitud més que indiferent, despectiva de molts intel·lectuals de la nostra terra i del present temps, respecte dels estudis històrics, no pot ésser més reprovable ni més damnosa. Situats en l'esquerra del catalanisme, en general, entenen que en qualsevol lloc on se trobin els elements progressius deuen dedicar-se solament a la ciència positiva, considerant la història, tant la política, com la literària, com a una tasca inútil i xorca. Criteri evidentment equivocacat, de gent poc observadora de les característiques de la nostra renaixença i de la evolució que està convertint també la història en ciència positiva. Ja no hi som en el període romàntic en el que el principal eren les nomenclatures de sobirans i de batalles i les genealogies de les famílies feudals. Ara els treballs històrics van prenent més profunditat, escudrinyant les institucions polítiques i socials, la cultura, la civilització, les costums populars i, en una paraula, les realitats econòmiques, que són les que sempre promouen els esdeveniments transcendentals. La història en general i la catalana en particular se surt ja de la raquítica vida de l'Estat, del fenòmen artificial que no ha pogut mai resumir tota l'activitat social, i vol atendre als factors individuals i conscients de la mateixa manera que als factors col·lectius, naturals i inconscients. Amb la depuració i rectificació dels fets i dels conceptes, se treballa també cercant la llur filiació lògica, per a descobrir el jòc de causes demostrables i el desenrotllament en el curs dels segles de totes les energies catalanes.

El conreu en aquesta forma de la història pàtria, juntament amb el conreu i l'ennobliment de la nostra llengua, vindran a fortificar la consciència nacional, establint un ample camp, enlairat i saníto, apartat dels odis i lluites de les bandositats, on podran sempre aplegar-se tots els catalans per a

treballar armònicament en la magna obra de reconstitució de la personalitat catalana.

Aquest fenomen ja s'ha observat a Itàlia i a Alemanya. Aquella Itàlia abatuda, trocejada i adormida per tantes centúries, fins als temps moderns, ha degut la força del seu *risorgimento* a l'intens amor amb que ha desenterrat les seves tradicions lingüístiques i literàries i ha dignificat la seva pròpia història. Igualment Alemanya ha pogut unificar i enfortir la consciència nacional, infiltrant en tots els ciutadans el respecte amorós per la seva parla i la seva antiga literatura i, sobre tot, despertant l'interès pel coneixement del seu passat.

Tot poble que no vol preocupar-se amb igual interès del que ha estat i del que serà demà, és una comunitat dèbil, anormal i que viurà d'una manera provisòria fràgil, impotent per a resistir les contrarietats, patint l'inconscient inquiet dels sers qui no poden posseir més que la veritat subgetiva. Una generació pedantesca, pensant que abans d'ella no res hi hagué digne de la vida, ni res digne de recordança, és una generació estèril i despreciable. Cap reflexió millor podríem aportar aquí que la feta per en Piéron en son notable llibre *L'evolution de la mémoire*: «C'est le passé commun persistant dans la mémoire de tous qui constitue l'unité d'une nation.» Si; únicament el passat comú, quan persisteix en l'enteniment de tots els ciutadans, és el que pot establir l'unitat de la nació. La primera necessitat de la nostra poderosa i benhaurada renaixença és la solidificació del sentiment de la nostra unitat històrica per medi de la dignificació de la història de Catalunya.

Joaquim Alcega i Sans

GLOSES FEMENINES

Es verament emocionant, amigues, la lectura de les cròniques de corresponals, periodistes i també de cartes familiars, a quins no ha pogut arribar la censura que'l president del Consell de Ministres espanyol va imposar a la premsa a ell sotmesa, quan se produïren els transcendents esdeveniments de l'Assemblea dels diputats catalans i espanyols a Barcelona, el dia 19 del prop-passat juliol.

Ens corpen a nosaltres veure de nou enlairada a nostra Catalunya essent capdavantera, a Espanya, de les noves orientacions que inspira l'imperiosa necessitat de sorgir d'aquest present caos social, econòmic i polític que aterra el món.

Catalunya torna a obrir el llibre d'or de sa gloriosa història, i s'aixeca serena, impàvida, sobre el terratrèmol universal, i diu paraules d'organització i de vida! Barcelona, gloriosa, acull en son si nòbilíssim la idealitat dels que volen dar nova forma a una Ibèria reconstruïda sobre les cendres del passat!

I és son gest, d'un civisme comentat arreu amb admiració, però que a nosaltres no'ns ve de nou, cap mica, puix capim tota la grandesa de l'ànima catalana, i sabem que no és ara la primera volta que s'ou la seva veu davant les grans urgències i que la paraula dels seus magistrats, interpretant els anhels de la nostra terra, obre les portelles a noves esperances o dona la idea del camí a seguir a les justes causes.

Ah! si aquella ànima generosa que respongué a la persona de don Francesc Pi i Margall, podia veure florir, en l'obra que's duu a cap avui, la seva paraula inspirada, que quan ell la va pronunciar no fou degudament compresa! Tributades sien altres llaors a la seva memòria, dels catalans tan amada, preferentment avui que obirem clarament i a la vora, la cullita de la llavor que ell va sembrar, i que amb menyspreu i dolors li fou pagada!

Lo que appena aiximateix la nostra ànima és que arràn d'aquests aconteixements magnífics, haguessin de deixar la vida dues figures preclares del nostre desvetllament: el doctor Martí i Julia i el senyor Prat de la Riba, i no hagin pogut gaudir d'aquest esplèndid fruit de l'obra llur de redempció humana i patriòtica.

Tot fent homenatge, d'ones catalanes, a la labor insigne dels nostres legisladors, recordem amb amor i agraïment profunds ço que devem els catalans a aquests dos grans compatricis que acaben de deixar-nos al dintel de grans fets que han de venir, que ells han ajudat tan eminentment a preparar, quan tant d'apoi se podia esperar d'ells per a la causa santa del resurgiment del nostre poble.

ALIDÉ.

Vergonya eterna als que, menyspreant l'idioma propi, alaben el dels altres. — DANTE.

ESPERIT CATALA

Recordant al mestre Joan Goula

— Còm següeixen els assaigs de «Aida», en el Liceo?

— Psé!... anit començaren els conjunts del segon acte.

— Va llarg, llavors!...

— Qui sab!... depèn de tantes coses!...

Així començava un feble tiroteig de paraules que canviaven l'antic empresari del «Principal», don Adolf Brugada, i el ja aleshores afamat mestre Joàn Goula, que es reunien jorn a jorn en la Direcció de l'històric i desaparegut teatre.

— Còm contrasta — digué en Brugada — el brugit del Liceo, a hores d'ara, amb el sepulcral silenci d'aquest coliseu sense espectacle! Fa fredat.

— Si; sembla impossible que aquest futurós empresari i aquest neguitós mestre estiguin mà sobre mà, mentres que pel *veinat* se cremen les pestanyes a fi de portar a cap una feina que sens dubte se traduirà amb la manifestació d'art més important de l'any.

— Sembla impossible!...

— Sembla mentida!... En fi, què s'hi farà! No vull encaparrar-m'hi! Adeu!

— Vindràs demà?

— Com sempre. Ja ho sabs.

.....
— Hola, noi.

— Deu te guard, Joanet. I... què hi ha «Aida»?

— Lluiten amb el conjunt final del segon acte. Llamp de Deu! I no poguer-hi ficar mà!

— De sobres sortiran amb la seva.

— Es clar; tampoc és cosa de l'altre món.

— Crec veure't més neguitós que decostum.

— Si. Què hi faràs! La direcció d'aqueixa obra ja la veia meva, i per «un tres i no res» se'ns ha escapat dels dits.

— No et sab pas més greu a tu que a mi. La casa Ricordi la donà al primer que se li presentà. No és culpa de ningú.

— Emperò no firmaren privilegi per Empresa ni teatre. Amb això...

— Què vols dir?

— Res; que estava pensant... — digué en Goula, amb exaltació.

— Acaba.

— Res. Estava somniant. Pensava en estrenar «Aida» en el Principal abans que ho fessin al Liceo.

— Si. Veritablement, és un somni. No descobreixo la teva destresa; però, francament, aquesta la porten guanyada.

— Qui sab! — saltà en Goula, amb creixent exaltació.

— Però, estàs serè? Segons m'has dit tu mantes vegades, les dificultats d'«Aida» estan en les peces de conjunt. Aquestes fineixen al segon acte. El restant, va sol. Doncs, pensa i no somnis, estimat amic i mestre. Nosaltres no tenim decorat, partitura, material d'orquestra, chors, vestuari ni temps pels assaigs...

— Ni diners per començar — interrompé amargament el mestre.

— Atura't, noi — saltà en Brugada. — Diners si; això no manca.

— Tens diners? Llavors tens «Aida» — digué en Goula, esperançat. — Tens confiança amb mi?

— Ni ho dubtis, car m'ofendries.

— Vols estrenar «Aida» en el Principal abans que ho facin en el Liceo?

— Si no tingüés por de l'èxit...

— Ara ets tu el que m'ofèn.

— Mai de la vida! — exclamà, amb explosió, en Brugada.

— Doncs, què esperes? Vols deixar-te aplanar per empresa i mestre estrangers?

— Jamai, Joàn! Què s'ha de fer? — digué en Brugada, amb resolució.

— Tenir complerta confiança amb mi.

— La tinc.

— Res més. Aquesta nit surto cap a Itàlia.

Als tres jorns justos, en Brugada rebia un despatx telegràfic d'en Goula, en que deia: «He tancat tractes amb la casa Ricordi. Contracto artistes, chors i solistes d'orquestra. Busqui's pintor escenògraf que no tingui sòu, i entrega-li els dissenys del decorat que per posta t'envio. Dintre dos jorns me tens de retorn a Barcelona. Sobre tot, discreció. No malbaratem l'obra.»

No cal dir que per moments anava arribant tot: sastreria, atrés, material d'orquestra, i per últim en Goula capitanejant un estol de cantaires i músics que feia por.

Descansar del viatge... que és cas! De cap a la feina. I veritablement en Goula ho feia tot. Pobre, si s'hagués refiat d'altri. Era feina que devia emprendre-se-la ell tot sol. Era massa delicada, i no ho era menys la situació que s'havia creat. Si, perquè encar que ell recomanava silenci, discreció i prudència, l'assumpte era massa transcendental per a que passés desapercbut. Ja podia pensar que al cap de vintiquatre hores, Barcelona en pes sabia del que es tractava, i per consegüent, la Empresa del Liceo estava a l'aguait. Si es va treballar amb pocs jorns! Escrueixen pensar-ho.

Ja no'n parlo de la premsa que's donà el Liceo per no deixar-se passar al davant. Veritat és, no obstant, que anaren un bon xic confiats amb l'avenç — per cert ben notable — que portaven als «entremaliats» nous hostes del Principal. Naturalment, se'ls miraven amb malèfica compassió.

El teatre Principal s'havia convertit en casa de bojós. Arreu se sentien vocalitzacions i crits; al fossó s'oïen trompetades, assajant apart els pobres tocadors de les famoses trompetes del segon acte; al saló de descans el chor d'ambdós sexes s'esgargamellaven llançant als quatre vents el final del primer acte i fragments del concertant del segon. Sobre el sostre de la platea, els pintors, amb febossenca activitat anaven pintant el decorat sense atalaiar les hores del treball.

En Goula es centuplicava. Al matí, de

bona hora anava literalment a despertar als cantaires encarregats dels personatges de la obra, i assajava els rols individualment. A mig dematí, assaig al piano, del conjunt de solistes. Tarda i nit, assaig d'orquestra. Tan aviat guiava als chors com, desapareixent, havia volat cap a dalt a donar instruccions als pintors. L'anaven a cercar allí; ja no hi era. Ja dirigia als encarregats de l'atrès i guardarroba. Creien que era allà, i ja sentíen sa voluminosa veu que renyava a uns choristes que havien mal interpretat un temps que ell havia indicat. Per acabar, diré sols que a son especial temperament se degué que als cinc o sis jorns estés tot a punt d'entrar als assaigs de conjunt. Allí és aon se'l tenia de veure.

Totjust allavors començava sa tasca de concertador i director d'orquestra. Allí se demostrà palpablement el nirvi del gran mestre que acava de finir. Assaig amb orquestra al dematí, a la tarda i a la nit. Ell no dequia ni un instant. Animava als infeliços cantaires que per graus anaven enronquint-se. Animava als músics, que desmaiaven davant tantes hores de «bufar» i «rascar». Els choristes emmalaltien i tot, en conjunt, havia pres una embestida per aquella pendent sens fi.

— Joàn, — deia en Brugada, — no'n facis massa. Mira que aquesta gent es reventa per graus. Veiam si encara la estrenarem a l'hospital aquesta «Aida».

Però, cà! res podia detenir-lo. Era incansable. Segons els seus càlculs, mancaven d'uns vuit a deu jorns més per a que la obra pogués ésser presentada. Calia, doncs, una altra empenteta i era d'ell. Ja quasi bé ho tocava amb els dits, però estava de Deu que tenia que sortir-li un entrebanc més feixuc encara. Quasi res! Els músics mig reventats creient sens dubte que els arribava el seu Judici final, resolgueren declarar-se en vaga, i així de cop i volta, com qui descarrega un tret de trabuc ho digueren al mestre.

— I ara, bojos! Així em deixareu? No veieu el compromís?

— Tot el que vulgui. Nosaltres no som de pedra.

— Jo tampoc, i bé aguanto.

— Bé! si vostè vol suicidar-se sabrà perquè ho fa.

— Has vist? Has vist? — deia en Brugada, desesperat. — I ara què fem?

— Què fem? — digué en Goula. — Endavant.

— No pas amb nosaltres — saltà el cap de colla, nomenat comissionat.

— Ofereixo augment de salari — cridava en Brugada.

— No senyor. La pell bé val més.

— Doblo els sous.

— Ni els mils.

— Deixa'ls anar. Tenen por de desconjuntar-se com les nines de teia.

— Mare de Deu, mare de Deu! — clamava en Brugada picant de peus. — Ens han ben aixafat. Què fem?

— No t'apuris. Què vols que fem? «Aida», i ara més que mai.

— Però i amb quina orquestra?

— Amb qualsevol... amb els ceguets; si tant m'hi empenyen.

No va ser amb els ceguets; però va ser amb els «Muixins», de Sabadell, els «Trullasos» de Terrassa, i varies orquestretes dels pobles del pla de Barcelona, apoiades amb quinze o vint músics de la orquestra del Principal als quals la oferta de doblar el sou logrà «commoure'ls».

A qualsevol li semblarà un retràs. No, no ho fou. Aquella fou una altra prova de lo molt solfistes que són els músics catalans, si per acàs no fossin prous les paraules que per aital condició digué ensems el gran Anton Rubinstein, i més tard els grans mestres estrangers que han tingut ocasió de posar a prova la musicalitat del poble català.

Jo era un noi, mes recordo amb llàgrimes als ulls els esforços d'aquell grapat d'herois artístics, que al crit de «som-hi», llançat per en Goula, envestíen les dificultats tècniques amb tal acert, atacaven els passatges de di-

fícil medicació amb tanta seguretat, que hauríeu dit que de sobres havien assajat la obra o la coneixien de memòria.

Però el capdill, l'heroi, l'esforçat campió, fou, naturalment, en Goula.

Amb aquells chors i amb aquella orquestra composta poc menys que de aficionats, fanàtics per son mestre, que havien assajat amb devota unció i que consideraven l'acte com un fet tan artístic com patriòtic, pocs jorns més tard se donava la primera representació a Barcelona de la famosa partitura del mestre Verdi.

Que si fou un triomf? Senyaladíssim, essencialment català, i que demostra, encar que feblement, la mestria i força de voluntat del mestre don Joàn Goula.

Esperem que al rebre la fatal nova, Catalunya sabrà portar-se com s'ha portat sempre, honorant a sos preclars fills i no oblidant a aquest que, per haver finat lluny del cor de la terra nadiua, no deixa d'ésser un de sos més dilectes fills que per son genial talent honora amb son nom la mare Pàtria.

CONRAD FONTOVA.



Aspecte del saló nou del consistori de casa la ciutat, durant la reunió de parlamentaris catalans, celebrada el dia 5 de juliol i en qual quedà convinguda la celebració de l'Assemblea del dia 19, invitant-hi als demés diputats i senadors de l'estat espanyol.

DE L'IDIOMA

Es costum molt estesa fer els adjectius numerals partitius amb la terminació *au*: un *octau*, un *dotzau*, un *quinzau*, en lloc de un *vuitè*, un *dotzè*, un *quinzè*. Això és degut a l'influència del castellà (*octavo*, *dozavo*, *quinceavo*).

Cal escriure separats els dos mots *des de*, preposició composta; i no *desde*, com en castellà.

El verb irregular *lluïr*, és pur quan significa donar llum o reflectar-la; en els altres casos és incoatiu, conjugant-se com *patir*. La seva conjugació com a pur és així: Indicatiu present: *lluï*, *lluïu*, *lluïu*, *lluïm*, *lluïu*, *lluïu*. Subjuntiu present: *lluï*, *lluïs*, *lluï*, *lluïm*, *lluïu*, *lluïu*. Imperatiu: *lluïu*, *lluï*, *lluïm*, *lluïu*, *lluïu*.

JUSTICIA ALS PRECURSORS

Mai, al recomanar als nostres conciutadans que no oblidin la tradició, hem pretingut els vells catalanistes fer reviure les lleis anacròniques, ni les costums antigues, en tot allò que no pugui adaptar-se al geni o a les necessitats dels moderns temps. Lo que ha viscut ja no és, i si en el fantasiós Romancer castellà s'ha donat el cas de que'l Cid, mort i tot, guanyés batalles, en el positiu i reial combat de la civilització, en les cruentes lluites del progrés, tots sabem que per a anar endavant, per a triomfar, cal ser viu i ben viu; puix lo envellit, homes o coses, no pot competir amb lo modern i vigorós, animat i sostingut per les idees noves. I per lo que toca a les reivindicacions contingudes en els programes més avençats, som molts i molts els vells catalanistes que no'ns espantem de cap innovació, de cap reforma, per fonda i radical que sigui, amb tal que estigui inspirada en aspiracions de llibertat, i vagi encaminada al millorament de les classes desvalgudes.

Però en això, com en tot, cal fer distincions. Ni tot lo antic és envellit, ni tot lo modern és jove, veritat que tot home de seny coneix ben bé, però que massa sovint han oblidat les modernes generacions que en llurs deliris de renovació i de progrés han deixat

PATERNITAT

Els orenells de fóra estant m'avisen que és dia clar. I amb voladiga truquen als vidres entelats de ma finestra. D'un ciri fumen les escorrialles i veig l'aubada tímida que espia darrera les cortines de l'arcova. Dorm la muller, mudada i perfumada, bleixant de benhaurança i de fatiga.

Devora séu, el nadaló pacífic bada l'esguard i novament l'acluca i es fon tot ell en la materna ufana. Es tan petit que una rosada el delma, mes tanca promences infinides com la llevor que és arbre i és boscúria. I duu la sang del Crist i duu la gràcia com flamejant divisa principesca.

Quan sigui fort no empunyarà el gaiato sinó la palma inútil, gloriosa. De son trepig els roserars esfulla i els reguerols enterboleix. I passa. Un àngel l'acompanya un pás enrera. Acatament li reten les pacífiques bèsties, les hortes, el mar, les muntanyes... I el mateix cel que l'envolcalla, el besa.

Guerau de Liost

arreconades moltes lleis antigues que portaven ja en llur essència l'esperit de llibertat i de igualtat tant ponderat en els programes revolucionaris dels temps presents. Per això la natural reacció contra aquesta tendència ha vingut ja, i no és solament en el terreny de l'art que molts clamen per a *ritornare all'antico*, sinó també en els programes de reconstitució de les societats, que molts voldrien veure inspirats en el regoneixement del nacionalisme, com a expressió de la veradera i eficaç fórmula de la llibertat dels homes i dels pobles.

Pel que respecta a Catalunya, ja són en nombre considerable els que regoneixen la necessitat de desenterrar, pulint-les i renovant-les en la forma, algunes de les antigues constitucions que feren del nostre poble, com digué el Rei Martí, el més lliure de la terra; però masses n'hi ha, encara, que, portats per l'afany de fer-ho tot nou, desconeixen o obliden la virtualitat continguda en tantes i tantes lleis i costums antigues, menspreuant, de passada, els primers apòstols del Catalanisme, qui en llurs prèdiques invocaven a tothora l'agermanament de la llibertat amb la tradició. I en bona fè que és injust aquest menyspreu, ja que sense els esforços i els sacrificis fets pels fundadors de la «Unió Catalanista», sense les ensenyances d'ells rebudes, no haurien pas, *els sants de la derreva hora*, assolit els èxits que'ls enorgulleixen, en els quals, si bona part poden atribuir-la al propi esforç, no és pas menor la que hi aportaren els precursors, avui pagats amb el desdeny i l'oblit. Per això cal que'ls que han escalat ja algunes de les posicions socials i polítiques tant asprament defensades pel centralisme, no arreconin massa de pressa els séus davanters, els precursors que'ls ensenyaren el camí, els primers profetes de les idees noves, que en aquells temps d'ensopiment de la consciència moral de Catalunya, en aquells dies en que tot era encara fosc, endevinaran més que vegeren, la claror de l'auba que s'atansava, i perseguits i befats gairebé de tothom, predicaren, amb perills i sacrificis incontables, la bona nova que havia de redimir la nostra terra.

Justícia i respecte per a ells, i atenció i estudi per a les lleis antigues, és lo que ha d'inspirar l'actuació dels nous lluitadors, si volen evitar caure en la ingratitud, i sobre tot, si aspiren més que a la satisfacció de vanitats i amors propis, a conseguir la llibertat i la regeneració de Catalunya.

A. Simó

En el número prop-venint: «La Mancomunitat de Catalunya», per F. Culi i Verdager; «La nova amor», per M. Alcàntara i Gusart, i altres treballs de prestigiosos escriptors de Catalunya.

LES TRES GERMANES

(Del llibre inèdit «Visions de la guerra»)

Són tres germanes que van pels mateixos camins sempre, mai se poden separar: la fam, la guerra i la pesta.

La guerra marxa al davant que'ls hi prepara la feina; l'enronden corbs i voltors que amb el carnatge fan festa.

Després sol venir la fam que fa oblidar de la guerra clavant ses urpes crudels que en el dolor se rabegen.

El blat no se veu enlloc. que són buides les paneres, els remats són mont enllà i pels forns manca la llenya.

La fam no té aturador per totes les llars se en entra; se riu de l'or i el poder, filla que és de la pobresa.

Arreu pel mateix camí arriba més tard la pesta que fa oblidar de la fam amb el neguit i la febre.

En les places i carrers com en els camps de la guerra van caient els empestats dels que fugí la gent de pressa.

Quan per fi ve l'ansiat jorn en que s'acaba la guerra, la fam repren son camí, arreu seguint-la la pesta.

Mentres fan via les tres giren els ulls endarrera i se daleixen guaitant els mals i runes que deixen.

La mort que les veu passar se les esguarda plaenta no sabent de totes tres quina ha fet la millor feina.

Frederick Rahola

INFORMACIÓ GENERAL DE CATALUNYA

L'ASSEMBLEA DE PARLAMENTARIS

(A l'objecte de donar lloc a la detallada informació de l'Assemblea de parlamentaris celebrada, a despit del govern de l'estat, a Barcelona el dia 19 del passat juliol, hem resolt suprimir la demés informació de Catalunya, creient que'ls llegidors ens en sentirán grat.)

A dos quarts de dugues de la tarda en punt comencen a fer cap al Restaurant-Casino del Parc els diputats i senadors. Encara que vigilats tots per policíes, que anaven en automòbil, han conseguit burlar-los. (Els senyors Lerroux i Melquiades Alvarez no han tingut seguidors).

Pocs minuts després es troben junts quasi bé tots, estrenyent-se les mans i felicitant-se mutuament de poder aplegar-se per a realitzar l'obra patriòtica.

En petites taules bipersonals seuen els diputats i senadors. En una taula més gran hi ha el senyor Abadal, qui té a la seva dreta el senyor Giner de los Ríos i a l'esquerra a don Melquiades Alvarez. Seuen també en la dita taula els senyors Lerroux, Cusi, i Pau Iglesias.

El senador senyor Vallès i Pujals llegeix la llista dels senadors i diputats presents.

Senadors: R. de Abadal Caldero, J. Garriga Massó, B. Rengijo, P. Rahola Molinas, F. Rahola Irmols, J. Roig Bergadà, L. Sedó Guichard, L. Soler March, J. Vallès Pujals, G. Pou Magraner, A. Landeta, E. Junoy i P. Milà Camps.

Diputats: A. Albalull Vidal, S. Albert Pey, L. Ballbé de Gallart, J. Bertran Musitu, E. Bertrand Serra, F. Cambó Batlle, J. Claret Asols, C. Cusi de Miquelet, A. Dasca Boada, M. Domingo Sanjuan, M. Farguella de Magarola, E. Fernández de Pozo, L. Ferrer-Vidal Soler, H. Giner de los Ríos, A. Jansana Llopart, A. Lerroux, J. Llari Areny, C. Maristany Benid, J. Matheu Ferrer, M. de Camps, M. Morera Galicia, F. Macià Llusà, J. Nougues Subirà, B. M. Plaia, D. Riu Periquet, F. Rodés Baldrich, M. Alvarez, F. Llansó, A. Rusiñol Prats, J. Salas Antón, V. Sales Mussoles, J. Ventosa Calvell, S. Samà de Sarriera, J. Zulueta Gomis, J. Salvatella, M. Morayta, A. Llorente, F. Azzati, R. Castrovido, P. Gómez Chais, D. Pérez, L. Palacios, M. Pedregal, J. Una Sarthou, C. Lamaña, M. Baselga, C. Pacheco, S. Cánovas Cervantes, M. Moreno Mendoza, H. Echevarrieta, E. Santacruz, C. Padrós Rubio, P. Iglesias, A. Zumàrraga i I. Corugedo.

Adherits: L. García Guijarro, A. Careaga, J. de Monte-Sierra, J. M.^a Rodríguez González, R. Alvarez Valdés, J. P. de Acillona, E. Riu, H. Ayuso, M. de Mariano i C. de Vinatesa.

A l'acabar el dinar es reuniren els diferents grups i deliberaren separatament.

Després han anat cap al Palau del Governador a reunir el ple de l'Assemblea.

La sessió

La sumptuosa sala d'aquell palau presentava un espectacle emocionant. A la paret

contra la plaça d'armes, hi ha la presidència que ocupen don Raimón d'Abadal, el senyor Giner de los Ríos i altres diputats.

Al costat dret hi ha els senyors Lerroux, Alvarez, Rodés i altres. Enfront el senyor Rahola (P.) i altres. A la part esquerra els senyors Cambó, Ventosa, Bertran i altres.

Són llegides les següents conclusions:

Conclusions aprovades

L'Assemblea extra-oficial de senadors i diputats, al donar-se per constituïda, formula la més solemne protesta contra la resolució del Govern al declarar-la sediciosa, després d'haver-ne falsejat maliciosament el caràcter, significació i alcanç que venien clarament precisats en els acords adoptats pels parlamentaris catalans en sa reunió del 5 de juliol i el text dels quals li havia estat oficialment comunicat.

Declara, a més, l'Assemblea que el poder públic, al no atendre la petició d'obertura de les Corts, ha inferit agravi als senadors i diputats espanyols, al considerar-los capassos d'avantposar les seves mires de partit als suprems interessos d'Espanya i ha ofès el Parlament al considerar-lo instrument inadequat per a servir el país en els moments més transcendents de la vida d'Espanya.

Protesta, aiximateix, l'Assemblea, que el Govern hagi utilitzat la censura governativa per a escampar per Espanya la insidia de que l'aspiració autonomista de Catalunya, atirada per tots els partits i compartida per tot el poble català, impliqui un propòsit separatista; i que quan tots els partits de Catalunya han coincidit en formular una afectuosa crida a tots els espanyols per a emprendre junts una obra de comú engrandiment, hagi fet que aquesta crida no fos escoltada. I sotsmet al juí de la opinió espanyola l'acció antipatriòtica i dissociadora que amb això ha realitzat el Govern.

L'Assemblea adopta els següents acords:

Primer. — A. La política de l'actual Govern sobre significar una provocació a Catalunya i a Espanya entera, constitueix a la vegada un agravi al Parlament i un obstacle a què les ànsies del renovellament que sent el país, puguin obtenir normal satisfacció.

B. Que havent declarat el govern i els partits que tenen majoria en les actuals Corts que aquestes no poden actuar en funcions de Constituents, i, considerant l'Assemblea que és urgent deliberar i resoldre sobre la organització de l'Estat, l'autonomia dels municipis i els altres problemes que les circumstàncies plantegen amb apremi inajornable per a la vida del país, enten que és indispensable la convocatòria d'unes noves Corts que, en fun-

cions de constituents, puguin deliberar sobre aquests problemes i resoldre'ls.

C. Que per a que el país pugui manifestar lliurement la seva opinió i el poble no vegi tancada tota esperança de què sa voluntat sia coneguda i respectada, les Corts Constituents no poden ser convocades per un govern de partit, que fatalment seguiria els habituals procediments de adulteració del sufragi, sinó per un govern que encarni i representi la voluntat sobirana del país.

D. Que és indispensable que l'acte realitzat per l'exèrcit el dia primer de juny vagi seguit d'una profunda renovació de la vida pública espanyola empresa i realitzada pels elements polítics; sense lo qual aquell acte perdria davant la consciència del poble el caràcter d'una iniciativa patriòtica per a deixar sols el record d'un acte estèril de indisciplina, i el poder públic no estaria revestit de l'autoritat moral necessària per a regir la vida del país i mantenir l'imperi del dret.

Segon. — L'Assemblea, pel seu normal funcionament i el millor ordenament de la tasca que li està confiada, acorda repartir tots els seus membres en tres Comissions:

La primera, estudiarà tots els problemes que es relacionen amb la reforma constitucional i l'autonomia municipal.

La segona, estudiarà tots els problemes que es refereixin a la defensa nacional i a la organització de l'ensenyança i de l'administració de justícia.

La tercera, estudiarà els problemes econòmics i socials que la situació actual de l'economia nacional planteja amb major urgència.

Les comissions elegiran les subcomissions que creguin convenients. Cada Comissió designarà un president, un vicepresident, un secretari i un vicesecretari.

Cada subcomissió elegirà un president i un secretari. Els presidents i vicepresidents de les tres comissions ho seràn de l'Assemblea.

Les propostes de les comissions seràn sotmeses a la deliberació de l'Assemblea en ple.

Els presidents de les comissions, en funció de presidents de l'Assemblea, convocaràn tots els senadors i diputats espanyols per a la pròxima sessió que tindrà lloc el dia i lloc que els indiquin.

La Secretaria de l'Assemblea queda domiciliada a l'Ajuntament de Barcelona, al qual l'Assemblea agraeix profundament el concurs que li ha ofert i que es complau en acceptar.

Tercer. — Aquests acords seràn comunicats a tots els senadors i diputats i es procurarà donar-hi la major publicitat perquè arribin a coneixement de tot Espanya.

Les conclusions són aprovades per unanimitat.

La policia estava desorientada. No sabia on es celebrava l'Assemblea. Per últim, l'inspector Bravo ho averiguà i, montat en un auto, s'en va ràpidament a buscar individus de la policia a la plaça de Sant Jaume.

Ha tornat a la Plaça del Parc i, atropellant al guardia de Palau que no permetia l'entrada de ningú, ha pujat escales amunt.

Els parlamentaris segueixen la seva patriòtica tasca i l'inspector surf. El moment és de gran emoció.

El senyor Abadal, amb gran serenitat, diu que va a nomenar-se les comissions parlamentàries per a estudiar els diferents assumptes que han d'ésser objecte de llur dictamen.

Diu els noms dels parlamentaris que cons-

sidències, reunides, queden autoritzades per a fer una segona convocatòria per a discutir els dictamens de les mateixes comissions.

El senyor Azzati. — Si sols són els dictamens els que es discutiran, pot-ser jo diria quelcom que no estarà comprès en els dictamens.

El senyor Abadal. — Els dictamens tin-



Els parlamentaris que concorregueren a l'Assemblea, en l'àpet que previament s'organitzà en el Restaurant del Parc, simulant la celebració d'una festa baptismal, per a despistar a la policia que'ls seguia de prop.

Ha intentat entrar a la sala de sessions diferents vegades i sempre era rebutjat a fora i seguia la sessió.

Els diputats s'alçaven i abocats a la porta impedièen l'entrada dels policies a l'Assemblea. Els diputats joves amb vehemència els rebutjaven. Els de més edat els recomanaven que s'asseguessin i que fos el president sol qui parlés.

Per últim s'ha acordat permetre l'entrada de l'inspector Bravo, delegat del governador.

Tots els parlamentaris han seguit assentats. Ha entrat el delegat, i amb posat cohibit ha dit que ell anava allí en compliment del seu deure; que era una persona manada pel governador; (Vàries veus: Diguí al governador que vingui ell a complir aquest encàrrec); que ell procurava en aquest moment agermanar el respecte que es mereixien les personalitats allí reunides amb el manament que li han encarregat; que podia emprar la força i que ha entrat sols amb el bastó de «mando», que l'entregava a l'Assemblea.

— Jo vinc aquí per encàrrec del governador, a disoldre la reunió, i amb tot el respecte prego que es disolgui.

El senyor Abadal. — Aquí estem reunits en Assemblea els representants del poble espanyol per deliberar sobre els alts interessos de la pàtria i no podem disoldre'ns per una ordre de l'autoritat governativa. *Nosaltres representem el país; no estem subjectes a l'autoritat governativa i l'Assemblea seguirà deliberant.* (Grandiosos aplaudiments.)

De tots indrets surten protestes contra l'atropell, i es diu a l'inspector que vagi a donar al governador la contestada de l'Assem-

tituiràn la primera, segona i tercera comissió.

Pregunta a l'Assemblea si algú vol fer alguna objecció. (No, no.)

El senyor Azzati diu que ha vingut a l'Assemblea representant a València. Pre-



Raimon d'Abadal i Calderó, qui presidi l'Assemblea de parlamentaris.

gunta si, aprovades les conclusions i nomenades les comissions parlamentàries, ha de seguir la discussió.

El senyor Abadal. — Les comissions nomenades elegiran tantes ponències com assumptes siguin sotsmesos a sa deliberació, i les pre-

dràn gran amplitud perquè puguin ocupar-se de tots els assumptes que interessin al país.

El senyor Nougués. — Demano que per la pròxima Assemblea es convoqui també tots els diputats i senadors espanyols.

El senyor Llorente. — En aquests moments estàn també reunides les diputacions de les províncies basques per demanar la implantació del règim autònom en la nació espanyola. Proposo que se'ls envii una xarrodosa salutació.

Així s'acorda.

El senyor Rengifo. — Em felicito de la presència de tan gran nombre de parlamentaris. La majoria dels que hi manquen hi estàn en esperit, perquè totes les regions espanyoles senten les mateixes aspiracions expressades per la representació catalana. Jo tinc a gran honra l'haver assistit a aquesta Assemblea, que és glòria i honor de la representació espanyola i és l'inici de la regeneració d'Espanya. (Aplaudiments.)

El senyor Castrovido. — Proposo a la Assemblea que s'envii una coral salutació a l'Ajuntament de Bilbao, que ha acordat demanar un règim autònom per les regions espanyoles.

Així s'acorda.

Entra un porter a la sala i parla amb el senyor Lerrooux.

El senyor Lerrooux. — Senyors: Acaba de dir-se'm que el governador envia força de la guardia civil i de policia per a disoldre la reunió, invitant-me a que ens disolguem. (Ha dut la noticia l'inspector Martorell.) Jo he contestat que estem reunits diputats i senadors en Assemblea i que no ens movem d'aquí

malgrat els requeriments de la força, i que aquí estarem deliberant fins que per la força se'ns disolgui. (Aplaudiments.)

El senyor Rodés recorda que en la convocatòria es citava la reunió de l'Assemblea a la històrica Sala de Cent o bé en altre lloc que oportunament s'avisaria als parlamentaris convocats; per tant, si no ens hem reunit a la Sala de Cent, ho estem en aquest Palau que és de la ciutat de Barcelona, qui sempre generosa ha donat hospitalitat a l'Assemblea. Per tant, jo entenc que els acords que la Assemblea ha pres s'hau de comunicar a l'alcalde de la ciutat a l'ensem que al governador. (Aplaudiments.)

El senyor Santacruz, com a esmena a la proposta del senyor Rodés, prega a l'Assemblea que acordi un vot de gràcies a l'Ajuntament de Barcelona que tant ha fet en pro de l'Assemblea que s'ha reunit per a realitzar una grandiosa obra en pro de la regeneració nacional.

El senyor Abadal diu al senyor Rodés que en la convocatòria ja es deia que els acords es comunicarien a tots els diputats i senadors i que també s'enviaràn a l'Ajuntament de la ciutat de Barcelona si l'Assemblea ho acorda així.

Així s'acorda.

El senyor Baselga diu que la regió d'Ex-

Sobre la porta i entra un comandant de la guardia civil (que porta lentes i és baix de talla). Darrera d'ell s'obren més guardies civils, sense armes i amb el tricorni a la mà; més enllà hi ha el *delegado* Bravo i els seus subordinats.

El comandant de la guardia civil s'atança quasi al mig de l'Assemblea amb el tricorni a la mà, i dirigint-se a la presidència diu que entra d'ordre del governador civil a invitar els reunits a disoldre's. Si no ho fan — afegeix — em caldrà usar de la força que me acompanya.

Jo espero — diu — que els reunits no me obligaran a usar d'aquesta violència.



Aspecte de l'Assemblea, reunida en l'antic Palau del Governador, deliberant alentorn dels acords presos.

(En aquest moment arriben altres vuit o nou representants de la premsa local i de fóra de Barcelona, i a prec dels reunits, el senyor Abadal fa un resum de les tasques que fins allavors havia realitzat l'Assemblea. Arriba el diputat castellà senyor Zumàrraga, essent aplaudit per tots els assembleistes.)

Distribuïdes així les tasques de l'Assemblea, aquestes comissions estudiaràn i dictaminaràn sobre el que ha d'ésser objecte de les deliberacions de la segona Assemblea que serà convocada per les presidències de la Assemblea i de les tres comissions.

Mentre estaven en aquesta deliberació ha entrat un delegat de l'autoritat governativa invitant a l'Assemblea a disoldre's i se li ha contestat que l'Assemblea no reb cap ordre de l'autoritat governativa i que per lo tant segueix deliberant.

tremadura representada per ell en l'Assemblea té com un gran honor el formar-ne part.

El senyor Rahola (P.) pregunta quan i com es reuniran les comissions nomenades.

El senyor Bertrán i Musitu. — En aquest Palau hi ha diferents sales que poden molt ben servir a l'objecte.

En aquell moment es sent remor a la plaça d'Armes, i els que són prop dels balcons diuen que arriben nombroses forces de guardia civil de cavalleria i de peu, i policia de cavall i de peu.

I com es suposa que invadiràn l'Assemblea, i el senyor Castrovido, que va amb crosses, està al davant de la porta d'ingrés, el traslladen al costat de la presidència.

El president prega a tots els assembleistes que ocupin el seu lloc, i aquests acorden que sols parli, en nom de tots, el president.

El president, senyor Abadal: L'Assemblea ha deliberat i ha acordat ja la primera part de les seves deliberacions. L'Assemblea seguirà les seves tasques, i si es disol, serà per l'ús efectiu de la força. I al fer-ne ús, vostè ha de tenir en compte que els aquí reunits en Assemblea són els representants del poble que portem el manament dels nostres electors per a tractar els grans interessos que afecten tota la pàtria espanyola. Podreu fer ús de la força pública que la nació posa sota les vostres ordres, però cal que sapiguen les responsabilitats en què incorreu. (Molt bé.)

El Comandant (en actitud cohibida): Però, senyors, tinguin en compte que el Govern ha declarat sediciosa aquesta reunió. (Grans crits i protestes dels assembleistes: Això no es pot permetre. Afora! Aquest desacatament a la Assemblea no l'hem de consentir.)

El comandant de la guardia civil (en la mateixa actitud): Senyors: si vostès són representants dels seus electors, jo sóc el representant del poder executiu i haig de complir les ordres que em donen.

El senyor Abadal. — Tingui en compte que per damunt del poder executiu hi ha el poder legislatiu, del qual n'hi ha una bona part aquí representat, i aquest no pot, ni ha d'obeir les ordres dels delegats del poder executiu.

(Els diputats s'indignen i criden que no pot l'Assemblea discutir amb un guardia civil; que cal acabar aquell espectacle.)

El comandant de la guardia civil mana que entrin els guardies a la sala. Entren i es posen al mig. Amb ells entra el delegat Bravo i alguns policies.

El comandant invita novament a que es disolguin.

El senyor Abadal. — No, si vosaltres representeu la força, nosaltres representem el Dret. (Grans aplaudiments. Molt bé, molt bé.)

En Bravo. — Senyors representants del país: jo els invito, en nom de l'autoritat governativa, amb tot el respecte, a què disolguin aquesta reunió. Jo he comunicat al governador la contesta que vostès han fet al meu requeriment, i ell, en ús de la seva autoritat, ha disposat que es fes ús de la força.

Després d'altres incidents d'aquesta tònica i de sonsejar els agents del Govern, sense èxit, no hi ha més remei que fer venir el governador.

Estàn aprovades les conclusions, designats els parlamentaris de les tres comissions, i com a presidents d'ella els senyors Abadal, Giner i Roig i Bergadà. El senyor Abadal diu que les tasques de la sessió són terminades, però que no es poden dissoldre enfront d'una intimidació, i seguiran deliberant.

En aquests moments arriba el senyor Matos, es col·loca al mig de la Sala i tots els assembleistes resten muts i assentats.

Diu que prega als que no siguin diputats i senadors que es retirin.

La premsa ho fa. Aleshores es dirigeix a la força pública i li mana que es retiri. Fa tancar les portes i allavors s'aixequen els diputats i se li ofereix un seient.

Diu que, malgrat els respectes que li mereix la premsa, vol parlar sol, en nom del Govern, als senyors assembleistes. Parla de les responsabilitats dels reunits, als quals consta — diu — que l'Assemblea ha estat declarada sediciosa. Amb tot, els parlamentaris han acordat celebrar-la. En nom del Govern — afegeix — els requereixo perquè la disolguin. Les conseqüències — diu el senyor Matos — les podeu comprendre tots. Jo, com a diputat i com a governador, us prec que no continueu.

El senyor Abadal, president de l'Assemblea, s'aixeca i diu que malgrat el requeriment del Govern, l'Assemblea no reconeix altra autoritat que la seva pròpia. Deixant de banda — diu — consideracions personals,

no podem atendre els reunits les ordres del governador. L'Assemblea — afegeix — s'ha reunit per deliberar i aquesta deliberació ha tingut lloc, havent-se pres els acords per aclamació.

El senyor Abadal llegeix els acords amb veu alta i decidida.

Regna un gran silenci entre els assembleistes. El moment és interessantíssim.

El senyor governador interromp la lectura dient que no pot tolerar que continuïn les deliberacions, ni donar-se per notificat dels acords presos.

El senyor Abadal li diu:

— Jo, com a president de l'Assemblea que està constituïda, crec del meu deure llegir al representant del Govern que atropella «tots» els nostres acords.

I en mig de la més gran espectació, continua clara i entusiastament la lectura.

Acabada aquesta, el senyor Abadal diu que a més l'Assemblea s'ha constituït en comissions, essent nomenats presidents de les mateixes el propi president, el senyor Giner de los Ríos i el senyor Roig i Bergadà.

El senyor Abadal acaba dient: Ara, senyor governador, sense tenir en compte els vostres apremis, que són il·legítims, seguirem deliberant i prenent, a pesar de la vostra actitud, tots aquells acords que nosaltres considerem d'interès per la salvació de la pàtria.

El senyor Governador. — He dit, senyor president, que aquesta Assemblea no pot continuar.

El senyor Abadal. — Sento haver de dir-li que la resolució ferma d'aquesta Assemblea és continuar, a pesar dels vostres requeriments, les seves normals deliberacions.

El senyor Governador. — A pesar del que diu el senyor president queda aquesta Assemblea dissolta per ordre del Govern que jo represento.

El senyor Abadal. — A pesar de l'ordre del governador, aquesta Assemblea continuarà fins que ella mateixa acordi les seves deliberacions.

El senyor Governador. — De manera, senyor president, que vostè desobeïx l'ordre terminant que dóna l'autoritat de dissoldre la reunió.

El senyor Abadal. — Si, senyor governador; l'Assemblea continuarà mentre violentament no sigui desfeta.

El senyor governador. — Queda detingut, senyor president.

Els assembleistes. — No ho serà fins que ho estiguem tots.

El senyor governador. — *Bueno, pues, quedan todos ustedes detenidos, y tomaré mis precauciones.*

El governador s'aixeca.

El senyor president. — L'Assemblea continua les seves deliberacions.

El governador obre la porta i requereix al senyor Riquelme, a un tinent de la guardia civil i a l'inspector Bravo que entrin. Darrera d'ells entren 50 ò 60 números de la guardia

civil. Aleshores, posant mà sobre el senyor Rodés, que està a l'entrada de la sala, li diu que queda detingut i que ha de sortir del local.

El senyor Rodés es dirigeix al president, i li diu: Me'n vaig per la força material; protesto de l'acte i de l'atropell del Govern. Assistiré a la pròxima reunió, si no estic pres.

Seguidament són detinguts tots els altres diputats un per un, i un per un fan la corresponent protesta.

Així acaba l'Assemblea i amb ella una gran fita, la més important per a l'autonomia i per a la salvació d'Espanya.

Ovacions als parlamentaris

Pròximament a les sis de la tarda pugen per la Rambla de Santa Mònica uns automòbils en els quals hi anaven alguns parlamentaris. El públic se n'adona de seguida, s'aboca al seu pas i esclata en grans aplaudiments que's repeteixen en tota l'extensió de la Rambla.

Un dels autos que hi anava en Melquiades Alvarez es detura davant de la plaça Real. El públic l'enronda aplaudint frenèticament. El senyor Alvarez i els seus acompanyants baixen i es fiquen al Gran Hotel. La gent es segueix i aviat es forma davant de l'edifici una aglomeració grossa.

Entren altres diputats, que també són aplaudits. Com no cessessin els aplaudiments, en Melquiades apareix a un balcó del pis primer. L'ovació es immensa.

«Ciudadans: A despit dels propòsits del Govern, hem celebrat l'Assemblea. (Molt bé, molt bé; grans aplaudiments.) Ha triomfat el dret contra les arbitrietats del Govern. (Més aplaudiments.) Tingueu confiança en nosaltres (sí, sí) i esteu segurs de que no acatarem altra sobirania que la del poble. (Ovació.) Ara, disolgueu-vos i visca la sobirania popular! (Es repeteix la ovació.)»

Apareix al balcó el senyor Zulueta:

«Ciudadans, — diu — la nostra serenitat ha vençut la impremeditació del Govern. El Govern busca ocasió de fer ús del que creu tenir: la força. Nosaltres fem ús de lo que tenim: la raó. (Aplaudiments.) Avui hem escrit el pròleg d'un llibre que serà molt groixut. Estem satisfets del pròleg. Ens volíem reunir i ens hem reunit. (Aplaudiments.) Volem pendre acords i els hem pres. En essència, aquests acords són que el Govern al qualificar de sediciosa aquesta Assemblea de parlamentaris que compleixen el seu deure de fiscalitzar la conducta del Govern, ha injuriat a Catalunya i a Espanya. (Aplaudiments) i ha estat ell el sediciós. Volem que's reunixin unes Corts constituïents presidides per un Govern que no sigui de partit; volem que sigui respectada la sobirania de la nació. (Aplaudiments.) Y ara, ciudadans, no dongueu ocasió a que el Govern surti amb els seus propòsits.»

En efecte: aquella massa es disgregà ràpidament.

VARIA

El millor homenatge que podríem retre en memòria dels herois i martires de 1714, fóra que tots els que simpatitzen amb tal commemoració luctuosa s'adherissin als rengles de l'«Associació Protectora de la Ensenyança Catalana».

Sols així fóra possible commemorar l'onze de setembre sense vilipendi.

o o o

No hem cregut mai amb l'eficàcia d'una protesta quan aquesta no duu la fermaça d'una convicció infrangible en ço que's preté defensar i mantinguda amb tota sinceritat i valentia, ans almentre: creiem que la protesta devé vilipendiosa i denigrant per l'individu o col·lectivitat que la fórmula volent eludir responsabilitats i dissimular sentiments. No hi podem pactar amb Maquiavel en ço que a la pàtria es refereix. Al pa, pa, i al vi, vi; clar i català. Som enemics de les mitges tintes.

Amb aquest nostre criteri, doncs, no justificarem mai l'actitut del «Casal Català» en ço que atany a l'afer de l'incident del teatre Coliseo amb motiu d'haver-se suprimit l'execució del «Plany» per l'«Orfeó Català» i la exímia Barrientos per imposició inoïda de l'ambaixador espanyol.

La protesta feta amb tota avinentesa; amb enèrgica actitut ideològica, i amb altivesa patriòtica; sense doblegaments de cap mena; amb juí ferm i serè, ergullosos de la nostra condició de fills d'un poble, d'una Nació, que, per ésser enjovada, és més digna de respecte que altres lliures de poders estranys; heu's-aquí el que calia palesar en l'afer vergonyós que comentem. I amb una declaració rotunda que no donés motiu a disquisicions patriotes retreient debilitats i mancaments.

El «Casal Català» no ho feu així, volem creure per temença, limitant-se a fer-ho d'una faïç frèvola i incoherent i ha sentit adjectivar respectiva i grollerament — prenent peu de la tal protesta — la seva acció catalanesca i, no-gens-menys, ha donat avinentesa per a que s'inferissin més agravis a la dignitat nacional de Catalunya que és la nostra pròpia dignitat.

Cal, doncs, una major fermesa de convicció i lucidesa de conceptes per a expressar el disgust d'una col·lectivitat quan aquesta es sent ferida o menyspreada en sos sentiments més cars.

o o o

En Royo i Vilanova, que és la negació absoluta de tota llibertat personificada, vegé amb simpatia l'Assemblea de parlamentaris catalans, celebrada en el Saló del Consell de Cent de Barcelona, perquè en ella no's parlà de la Nació Catalana. En canvi a nosaltres, fills d'aquella Nació, la tal Assemblea no ens ha interessat prou precisament perquè s'el ludí parlar-ne.

o o o

Tenint noció de la pròpia dignitat, jamai la nostra ploma s'enllostarà per a repel·lir els insults que's llencin damunt els homes o les coses de Catalunya, d'una faïç obscena i desordenada.

o o o

Volem creure que, resultant dels esdeveniments d'aquests últims temps, l'«Orfeó Català» esborrarà del seu repertori aquella cançó insubstancial i atentatòria als nostres sentiments caríssims de pàtria i llibertat.

PAUL.

AIRES DE RENOVACIO

Avui, que, pels efectes de la vida intensa que arreu domina, se veu als pobles més avançats preparar-se a lluitar bravament per a aportar el seu màxim esforç a l'obra del progrés general, no seria propi d'una raça forta, com és la nostra, mantenir-se en una passivitat vergonyosa i suicida, impròpia de les nostres honroses tradicions; és per'xò que els qui vivim en aquestes llunyanes terres devem aportar nostre decidit i ferm concurs als germans que lluiten allà, en la nostra anyorada pàtria, per a imposar davant del món la nostra personalitat ben definida, reclamant enèrgicament un lloc d'honor en el concert general dels pobles civilitzats.

Hi han moments històrics que imposen una ràpida evolució en el moviment de les col·lectivitats, en els quals un sol instant de vacil·lació pot ésser decisivament fatal i absolutament irreparable, i avui estem precisament en un d'aquests moments sublimes i tràgics alhora.

Catalunya, la pàtria nostra, sent la remor de la lluita que s'apropa, i es prepara per a llençar-s'hi amb tot coratge per tal de fer valdre sos drets naturals al tron de la sobirania nacional dels pobles.

Es endebades que's pretengui deturar la seva marxa. Catalunya no pot ni deu estar subjecte a la vanitat dominadora de cap altre poble, ni deu tolerar imposicions absurdes de polítics carrinclons. Catalunya deu salvar-se per sobre de tot, i a pesar del naufragi general en que està abocada l'Europa; i si bé és cert que no hi ha amb seguretat un sol d'entre els catalans, ni fins en els més fermes nacionalistes, que no preferís, que no desitgés ferventment que la nostra redempció s'operés en harmonia amb les demés nacionalitats ibèriques, això no ens obliga jamai a sacrificar la nostra pròpia existència a la tossuderia suicida dels demés pobles que integren l'estat espanyol. Estem en uns moments decisius i és necessari obrar amb la màxima energia i sense contemplacions si volem conservar la nostra personalitat i fins la nostra existència com a nació.

Catalunya deu salvar-se amb Espanya o sense Espanya, doncs seria un cas ridícol que portéssim la nostra quixoteria fins a l'extrem de sacrificar-nos estèrilment per a donar

gust als mals pastors que malmenen avui l'estat espanyol atiant odis insans amb els miraments d'un falç patriotisme i d'una oratòria buida de sentit.

Ademés, és altament necessari si volem que la prompta lliberació de Catalunya sigui un fet, que els milers de catalans que pels etzars de la vida ens trobem allunyats de la pàtria anyorada, no oblidem els deures que ens pertoca complir com a bons fills d'ella.

Fem arribar als nostres germans que allí lluiten, la nostra més ferma adhesió i la inquebrantable fè en la seva acció patriòtica, contribuint moral i materialment a tota obra eficient per l'ideal de lliberació que ens anima. Pensem que de no fer-ho així, no fórem dignes de viure els grans moments de la humanitat que s'atancen.

RAFAEL GENESCA.

MISSATGE D'ADHESIO A LA LABOR DELS PARLAMENTARIS CATALANS

En una reunió de prestigioses personalitats de la nostra col·lectivitat, tinguda en el «Casal Català», va pendre's l'acord d'adreçar un fraternal missatge als parlamentaris catalans per la seva actuació en profit de Catalunya.

La iniciativa partí del ferm propagador dels ideals catalanistes, doctor Antoni de P. Aleu, i trobà un bell ressò en la sina de la col·lectivitat, com ho demostra el gros nombre de firmes fins ara posades al peu del missatge.

El document diu així:

*Buenos Aires, a 31 de juliol de 1917.
Al senyor Francesc Cambó. — Barcelona.*

Les ànsies de renovellament de nostra terra; els bategs de l'ànima del nostre poble, ressonen intensament en nostre cor que daleix, com el vostre, anhels de que Catalunya gaudeixi, properament, de sa integral autonomia.

Ni la llunyania en la Pàtria, ni la residència en llocs apartats de l'Amèrica del Sur, són prou per a que s'afuixin els llaços espirituals que ens uneixen amb Catalunya, ni minvi l'intens amor que per ella tots sentim.

Per'xò, seguint fretuosos les incidències de la patriòtica tasca que els parlamentaris catalans vos heveu emprès per a assolir el regneixement de la Nacionalitat Catalana, us vàrem enviar un cablegrama d'adhesió i solidaritat, que avui us ratifiquem.

Volgueu, il·lustre patrió, trametre a vostres companys parlamentaris, i a tots quants amb vos porten l'empenta de les reivindicacions catalanes, nostra ferma adhesió, i rebre la seguretat de què al costat vostre, vinculats amb tota mena de solidaritats, hi estem tots els catalans de l'Amèrica del Sur.

Que Deu vos guardi a tots pel bé de Catalunya.

Tots els que vulguin sotscriure'l poden dirigir-se al «Casal Català», Sant Joan, 782, i a l'administració de RESURGIMENT, Càngallo, 828, llibreria.

EL MOT ARCAIC

Tinc pel mot retrobat en les arnades cròniques,
qui baix la pols del temps té iritzacions eufòniques,
pel mot qui dorm ocult en el groc pergami,
amb aspreses de card i flonjors de sati;
pel mot qui al còdex viu colorit i miniat,
com fulla de xiprer que la mort ha assecat;
pel mot de vell regust qui en les premses de fusta,
féu llamegar l'encís d'una deessa augusta;
pel mot qui viu perdut en el recó solivol,
com àixari rublert de perfum pagesívol;
pel mot daurat del sol de les marines platges,
meragda qui despren lluminoses imatges;
tinc la mateixa amor que m'inspiren l'agulla
ogival, d'arabesc de lliri i cabrifulla:
l'estatueta de fust que descobrí l'arada,
i en romàntic templet és avui venerada:
els murs esquarterats, antiqüíssims trofeus,

retuts sobre el rocam de ciclòpics carreus:
les alades visions de basilica gòtica,
de rara florescència i de forma caòtica:
el retaule negrós del pintor primitiu,
on la diàfana Verge al Salvaire somriu:
la blanca processó de les ànimes pies,
qui es mou en l'espiral de dantesques follies:
les ruines supernals de la morta Pompei,
el carrer solitari encoixinat d'herbei:
les domes, els palaus, els derrocats cenobis,
que el barbre curullà de vergonyes i oprobis:
les viles senyorials on, com ressons perduts,
regnen els esperits de nobles solituts:
la mola omnipotent de l'eterna piràmida,
el volejà ondulós de la llatina clàmida...
Tinc pel mot conservat en el poema antic,
amor de descendent i volença d'amic.

JERONI ZANNÉ.

JOCS FLORALS DE LA
LLENGUA CATALANA

ANY X

Conreadors de la Llengua Catalana:

Mantenint la bona costum iniciada fa deu anys en aquestes riberes del Plata, el «Casal Català, centre de cultura, de Buenos Aires, va a celebrar la festa dels Jocs Florals, per a que poseu una vegada més les vostres armes, poetes i prosadors, al servei del que constitueix l'ànima de la nostra Pàtria.

En honor a la Llengua Catalana, i commemorant el desè aniversari dels nostres Jocs Florals, se celebrarà la poètica festa d'enguany el dia 8 de desembre, repartint-se els premis sota el següent

CARTELL

PREMIS ORDINARIS:

Flor natural. — Aquest premi, nomenat de honor i cortesia, ofert per la secció de senyorettes de l'«Orfeó Català», de Buenos Aires, s'adjudicarà a la millor composició en vers sobre tema que's deixa al bon gust i lliure elecció de l'autor. Segons la bella costum establerta en aitals festes, el qui obtingui aquest premi deurà fer-ne present a la dama de sa elecció, la qual, proclamada Reina de la Festa, farà entrega dels altres premis, als qui guanyadors ne siguin.

Viola d'or i argent. — Es concedirà a l'autor del millor cant a la fè.

Englantina d'or. — Es donarà a la millor poesia de tema patriòtic o que conti fets històrics de la nostra terra.

PREMIS EXTRAORDINARIS:

Premi de l'«Excelentíssima Diputació de Barcelona»: Cinc anuaris enquadernats de l'Institut d'Estudis Catalans, a poesia de tema lliure.

Premi del «Casal Català», de Buenos Aires: Un objecte d'art, a composició en prosa.

Premi de l'«Orfeó Català», de Buenos Aires: Una medalla d'or, a poesia de tema lliure.

Premi del «Centre Català», de Buenos Aires: Un objecte d'art, a poesia de tema lliure.

Premi del «Centre Català», de Rosario: Un objecte d'art, a poesia de tema lliure.

Premi del «Centre Català», de Mendoza: Una medalla d'or, a poesia sobre el tema «Corpus de Sang».

Premi del «Casal Català», de Bahía Blanca: Un objecte d'art, a poesia de tema lliure.

Premi del «Centre Català», de Montevideo: Un objecte d'art, a poesia de tema lliure.

Premi del «Centre Català», de Concepció: Un objecte d'art, a poesia de tema lliure.

Premi del periòdic RESURGIMENT: Una medalla d'or, a treball en prosa o poesia de tema lliure.

Premi de l'«Agrupació d'Art Escènic», del «Casal Català» de Buenos Aires: Una medalla d'or, a la millor obra teatral en un o més actes.

OBSERVACIONS:

Totes les composicions han d'ésser escrites en llengua catalana, acceptant-se les variants valenciana, mallorquina i provençal.

Els premis ordinaris s'adjudicaràn exclusivament a poetes catalans residents a sur-amèrica.

Els autors de fóra de la capital, vénen obligats a nomenar un delegat que'ls representi en el cas d'ésser premiats i no poguer assistir. El nom del delegat deurà enviar-se en un plec clòs, apart del que contingui el nom de l'autor.

El Jurat Calificador està facultat per a concedir accessits o mencions honorífiques als treballs que'n siguin mereixedors.

Tots els treballs han d'ésser escrits en lletra clara i ben llegible i remesos abans del 25 de novembre prop-vinent, a les 7 p. m., a la secretaria del «Casal Català», Sant Joan, 782, acompanyats d'un plec clòs que contingui el nom de l'autor i visible el nom de la composició.

No s'entregarà cap premi als autors que en lloc del seu veritable nom facin ús d'un pseudònim, anagrama o altra senya particular.

Tots els treballs han d'ésser originals i inèdits.

El «Casal Català» es reserva la propietat dels treballs premiats, fins al terme d'un any.

El veredict del Jurat Calificador és inapelable.



Antoni Martínez i Domingo, alcalde de reial ordre, qui presidí la sessió en qual l'Ajuntament de Barcelona s'adherí a l'Assemblea de parlamentaris, tenint un gest de noble ciutadania al dimtí el lloc, amb un discurs enèrgic que acabà amb aquestes paraules: «Ja ho he dit: abans que saltar, abans d'oposar-me a aquest esperit que jo sento, que és avui unànim a Catalunya, prefereixo tornar a ésser ciutadà lliure de la lliure Barcelona.»

Que l'alta inspiració sigui senyora de vostra pensa per a cantar, amb esperit ben català, la Pàtria, la Fè i l'Amor.

Que la justícia i bon acert acompanyin a l'honorable Jurat Calificador en sa difícil tasca.

Fou redactat i firmat el present cartell, a Buenos Aires, a 30 d'agost de 1917. — *El president del «Casal Català», MANUEL CAROL.* — *El secretari, LLUIS ROS.*

IMPORTANT. — Els noms dels membres del Jurat Calificador i la llista completa dels premis extraordinaris, seràn publicats en cartell suplementari.

NOTICIES

Nostre apreciable compatrici, col·laborador de RESURGIMENT, senyor R. Monner i Sans, donà una conferència en l'Ateneu d'Estudiants Universitaris, la vetlla del 28 del mes prop-passat, desplegant el tema: *El Castellano en la Argentina*.

La competència del notable pedagog és posà de manifest d'una faïç admirable en el discurs de la seva conferència que va ésser molt celebrada.

o o o

Galanament invitats, assistirem a l'audiència XXIII d'iniciació d'alumnes de l'Institut Musical Fontova, que's celebrà en el saló «La Argentina», el dia 29 prop-passat.

Els incipients executants mostraren les seves qualitats artístiques d'una faïç admirable, recullint aplaudiments entusiastes.

Una massa coral d'ambdós sexes, entonaren amb molta justesa «Ave Verum», de Mozart, i «Canto Otognale», de Mendelssohn.

o o o

El «Casal Català», de Buenos Aires, envià al «Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria», de Barcelona, per a que fos col·locada al peu del monument al martre-símbol de les llibertats catalanes, en Rafel Casanova, una artística corona costejada per sotscripció popular entre els socis de l'esmentada entitat.

o o o

El «Casal Català», de Buenos Aires, organitza per a un dia d'aquest mes una festa patriòtica, a l'objecte de commemorar la data en qual Catalunya es vegé desposseïda dels drets que li quedaven del temps de sa gloriosa Independència.

o o o

El dia 12 del corrent devia donar una conferència en l'Ateneu Hispano-Americà el distingit compatrici Josep Leonart-Nart, alentorn del tema: *La lengua catalana en España*.

Impossibilitats de parlar-ne en aquest número, ho farem en el proper.

o o o

Ha estat nomenat corresponsal de RESURGIMENT, a Río Gallegos, el fervent compatriota Joaquim Oñós Gui.

DE MENDOZA

El nou Consell Directiu que la darrera assemblea nomenà, pel segon semestre corrent, ha quedat constituït de la següent faïç: President, J. Canals (reelegit); vispresident, J. Mas; secretari, J. M. Pascual; sotsecretari, J. Fabrellas; tresorer, J. Verdaguier; bibliotecari, A. Ferrer; vocals: D. Gómez, E. Ventura, A. Samsó.

Amb motiu del canvi de C. D., es celebrà un àpet de germanor, en el que regnà força entusiasme i es demostrà el fort esperit nacionalista que gufa als socis de nostra entitat.

o o o

El «Centre Català» ha cursat darrerament i amb motiu de l'Assemblea de parlamentaris celebrada a Barcelona el 19 de juliol, un telegrama d'adhesió i encoratjament, quin produí molt bona impressió a Catalunya.

També en cursà altre, donant el condol a la família del qui en vida fou don Enric Prat de la Riba, el preclar patrici que amb la seva mort ha omplert de dol la nostra pàtria.

o o o

L'«Orfeó Art i Pàtria» del Centre, ha sofert una pèrdua ben de sentir. El seu mestre, en Rafel Vidales, qui amb ferma voluntat i patriòtic caràcter el crià i engrandí, s'ha traslladat a Buenos Aires. Al desitjar a en Vidales bona sort en el nou estament, volem, per mitjà d'aquestes pàgines, fer-li arribar nostres mercès per sa patriòtica tasca i a l'ensens fer-li saber que jamai l'oblidarem.

En Joan Mas Xarrié s'ha fet càrrec de la direcció, i com que no li manquen voluntat ni coneixements, esperem que l'Orfeó seguirà via triomfal.

o o o

Estàn ultimant-se els preparatius per la festa que aquest mes realitzarà nostre Centre en el teatre Municipal d'aquesta ciutat. L'Agrupació Art Escènica posarà en escena el drama d'en Rusiñol «L'Heroe», i l'«Orfeó Art i Pàtria» cantarà «Pel juny la falç al puny», d'en Clavé; «Tannhauser» (Chor de Pelegrins); d'en Wagner, i la «Negra Sombra», d'en Montes. El dia de la festa circularàn uns programes de luxe, i amb ells es procurarà recullir cabals per engroixir els de l'Associació Protectora de la Ensenyança Catalana.

o o o

Commemorant la data del 11 de setembre, el Consell Directiu està organitzant una vetllada íntima en quina bons elements recordaràn als martres que lluitaren en defensa de les llibertats que ens prengueren per mitjà de la força.

DE IQUIQUE (Xile)

La Comissió Delegada de l'Associació Protectora de la Ensenyança Catalana desplega una profitosa tasca en pro dels ideals patriòtics que menen l'acció de la Protectora per mitjà de l'ensenyament. Nombrosos són ja els inscrits com a socis amb el daler de cooperar a l'obra íntensament patriòtica i renovadora de l'esperit nacional català.

En el número passat deixarem constància

del generós donatiu de mil pessetes, fet pel senyor Emili Siqués. Avui ens plau consignar que el senyor A. Pirretas, acabalat comerciant català d'aquest port, n'ha fet un altre de valios, quina suma no sabem de cert.

o o o

La mort de l'il·lustre patrici i eminent home de ciència, doctor Martí i Julià, ha estat molt sentida per la numerosa colònia catalana de Iquique.

Aiximateix ha estat llamentada la del president de la Mancomunitat de Catalunya, Enric Prat de la Riba.

L'«Estol Nacionalista Català» adreçà a la Mancomunitat un cablegrama de condolença.

o o o

L'«Estol Nacionalista Català» envià un telegrama de felicitació a l'autor d'un article publicat en el diari de Temuco *La Mañana*, en el qual s'afirmava la incompatibilitat de la raça catalana amb la espanyola.

Associació Protectora de la Ensenyança Catalana

Es un fet altament significatiu el que una tercera part dels inscrits a la Protectora, en l'any prop-passat, segons la Memòria que tenim a esguard, siguin catalans residents en el continent americà. Si es té en compte l'entusiasme que durant aquest any ha desvetllat l'Associació en totes les terres americanes, no s'hi apleguen estols de compatriccs nostres, i el gros número de socis que's van adherint des d'Amèrica a sos rengles, fa preveure d'una faïç encoratjadora que aviat els catalans d'Amèrica serem majoria en el sinus de l'entitat desvetlladora de la nostra consciència nacional. Si això es produís, si els que sofrim les enyorances de la pàtria sumem més en els rengles de la Protectora que els mateixos que a la pàtria resideixen, donarem l'exemple categòric de sentir més que ells els bategs de l'ànima de Catalunya.

Catalans de l'Argentina: per a que això sigui una realitat tangible, veniu-hi a engroixir-les les files de la nostra Associació i us sentireu orgullosos de dir-vos cooperadors de l'obra santa de llibertar la pàtria.

Per al «Premi República Argentina»

Suma anterior.....	\$ 111.—
Producte d'una festa (Casal Català) »	68.60
Magi Aliana.....	2.—
Brigida S. de Aliana.....	1.—
Jordi Aliana.....	1.—
Esteve Villalba.....	1.—
Jacinte Torrents.....	1.—
Joàn Llanas.....	0.50

Total..... \$ 186.10

Catalans: Si voleu que vostra pàtria recobri aviat la seva sobirania, ompliu el buletí de inscripció que acompanya el present número de RESURGIMENT, i adreceu-lo a la secretaria de l'Associació Protectora de la Ensenyança Catalana: Callao, 511, Buenos Aires.

Casa GUTIERREZ

PERÚ, 85

SASTRERIA i CONFECCIONS

ANEXE:

Sarmiento, 999, cantonada Carlos Pellegrini

A pesar del gran augment de les mercaderies sóc l'únic que sostinc els preus a l'alcancç de totes les fortunes

Aviat grans novetats d'istiu.
Secció especial per a la campanya.

De la fàbrica
al comprador



Este es
el reloj
que usted
necesita.

Cómodo, Exacto, Chato y Elegante



TODOS GARANTIDOS

De ACERO o NIQUEL, a vidrio	\$ 7.50
De ACERO o NIQUEL, 3 tapas	„ 9.00
De METAL ARTISTICO, a vidrio	„ 9.00
De PLATA, GUILLOCHEE o GRABADO, a vidrio	„ 14.00
De PLATA, GUILLOCHEE o GRABADO, 3 tapas	„ 18.00
De PLATA, ARTISTICO, CINCELADO, a vidrio	„ 17.00
De PLATA, ARTISTICO, CINCELADO, 3 tapas	„ 21.00

Visítenos
antes de
efectuar
sus
compras.

EL TRUST JOYERO
RELOJERO

Carlos Pellegrini esq.

Corrientes
B. A.



‘L’atlàntida’ Establiment a la moderna
de J. CABRE i Cía.

Olis, savons i queviures, a l’engrós i a la menuda.
Interessa als catalans visitar aquesta casa si volen
estar ben servits en preus i calitats

ESTADOS UNIDOS, 1599, xamfrá Cevallos
U. T., 5532 (Llibertat) BUENOS AIRES

Esteve Juncà

*Tenedor de llibres, diplomad
S’ofereix per hores — Preus mèdics*

Pozos, 353

Buenos Aires

HOSTATGE

DE
EUGENI ESTORCH BATLLE

Llits, des de \$ 0.60 — Comoditats per a famílies i passatgers.

PREUS ECONOMICIS

CHILE, 838 — Buenos Aires

Sucursal: TACUARI, 619

Confitería Catalana “EL CRISTAL”

de **JAUME ROQUETA**

Especialitat en Fonts i Ramellets per a Casaments i Bateigs,
Tortells, Braços de gitano, Biscuits de la reina, Neules,
Turrons, Panellets, i altres pastes a la catalana.

Bernardo de Irigoyen, 1102 i Humberto I, 1000

Unió Telef., 1486 (Buen Orden) — BUENOS AIRES

FARMACIA CATALANA

Del doctor **VILAR**

Laboratori d’anàlisis i esterilitzacions

S’atenen demandes per la campanya, fent-se els enviaments
amb tota regularitat, abonant l’import de la comanda.

Garantia absoluta de totes les preparacions. — Preus mèdics

ALSINA, 1202, cantonada Salta. — Buenos Aires

Unió Telef., 1133 (Llibertat)

MATALAÇOS a l’estil català

(REFORMA i VENDA)

Gran assortit en tot lo pertanyent al ram
ENCARRECS PER CARTA O PERSONALMENT

D. VALLBONA - DIRECTORIO, 88

Coop. Telef., 329 (Oest) BUENOS AIRES



**Prefereixin sempre OLIS, VINS i CONSERVES
“EL CAP BERNAT”**

Marca registrada dels magatzems “LA SIN BOMBO”

Si procureu comprar bé i estalviar, visiteu les cases
“La Sin Bombo” de FRANCESC TORT, aon, després de
que tots els articles augmenten, “La Sin Bombo” manté
antics i ventatjosos preus, ells els comprobareu en el
catàleg detallat; i amb motiu de les noves cases, ofereix
el 2 % de descompte a tota compra, qualsevolga que

sigui. L’antigor de la casa fa que’l públic conegui dits articles, quin pes i mesura són
exactes. Expendeix a totarreu i sens recàrrec.

Demaneu oli “EL CAP BERNAT”, el millor de tots.

Sempre gran assortit de Conserve PEDREROL i MIR, a preus de l’engrós.

RIVADAVIA, 3929. -- Sucursal: PICHINCHA, 180. -- Buenos Aires

COMPRAN EN LES CASES FRANCESC TORT, NO SON ENGANYATS

A. SOLER

LLIBRERIA - PAPERERIA
IMPRESA - ENQUADERNACIO

CANGALLO, 828 - Buenos Aires - Unió Telef., 3323 (Llibertat)

PI i MARGALL - Comissió Executiva de Propaganda per les obres de construcció del Monument.

BARCELONA - PI i MARGALL: La gran obra d'en Blay, a la mà.

Album de reproduccions gràfiques del projecte segons la maqueta d'en Blay. - Preu, \$ 0.30



Anvers de la Medalla

PRECIOSA MEDALLA ARTISTICA
REFINADA CREACIO D'EN MIQUEL BLAY
el millor record

De la diada PI i MARGALL

Preu, en metall, \$ 1.50

Mitjansant encàrrec s'en acunyarán en plata a \$ 5.50



Revers de la Medalla

Aspectes de Conjunt i detalls del Monument a

PI i MARGALL projectat per en MIQUEL BLAY, i que deu erigir-se en el Passatge de Gracia, de Barcelona. — 10 TARJETES POSTALS, preu 0.60 la serie. — Adquirint qualcom de la esmentat, se contribueix a costejar el monument PI i MARGALL.

Exquisida i artistica col·lecció de postals al bromuro de

MONTSERRAT EN SERIE DE 10 POSTALS.

Preu: 1.80 la serie. - En venda: A. SOLER, Llibreria, CANGALLO, 828

PERE REDON

JOANET (novel·la: prólec d'en Jeroni Zanné.)

Preu: \$ 1.50 En venda: A. SOLER, Llibreria, CANGALLO, 828

Reversiment



REVISTA MESAL CATALANA
de literatura, arts, ciències i política.
= Informació general de Catalunya =

Redacció: México, 1354

Administració:
Cangallo, 828, llibreria
Unió telef., 3323 (Llibertat)

Condicions d'abonament:

Semestre..... \$ 2.—
Any..... „ 4.—
Número solt..... „ 0.30
Cooperador (mesal). „ 1.—

OLIS

Si volen menjar oli absoluta-
ment pur d'oliva, provin el de
la casa GRAU i MARTINEZ,
de Tortosa, que amb tota seguretat l'adoptaran.

Llauna petita \$ 1.60 Llauna de 10 kg. \$ 18.—
 " mitjana „ 8.10 El litre „ 1.75
 " de 4 kg. „ 7.60 **ABSOLUTAMENT PUR**

Savó de oli d'oliva, de Reus, a pessos 1.40 el kilogram

Unic concessionari: LLUIS CIURANA

VENDES A L'ENGROS i A LA MENUDA

C. PELLEGRINI, 860 — U. Telef. 2723, Juncal
BUENOS AIRES

CASES CATALANES RECOMANABLES

PENSIO «FONT», Moreno, 552. — Peces amb mobles, totes les comoditats, a preus moderats.

PENSIO CATALANA, Rivadavia, 1319. — Cuina verdaderament a la catalana. Menjars com de familia. Habitacions clares i ventilades. Servei esmerat. Preus reduïts.

«LA PROVEIDORA CATALANA». — Elaboració de butifarres de totes menes, sobrassada i llonganices de Vich. Especialitats de la casa: Salsitges i butifarra de faves a la catalana
Mercat San Telmo, Uocs 51 i 52.